

Utætheden

»Vi vinder – hvis I vil, og hvis I vil, står jeres organisation bag jer«

Viljestærkt vvs-sjak

Læs side 10 - 11

Ucensureret blad udgivet af
Rør og Blikkenslagernes
Fagforening af 1873
Lygten 10, 2400 NV
Telefon: 3583 2422
E-mail: kbh@blikroer.dk

Ansvarshavende redaktør:
Bjarne G. Petersen.
E-mail: bgp@blikroer.dk
Redaktion:
Journalist Ivan Enoksen (DJ)
E-mail: ive@blikroer.dk

Oplag: 3200

Tryk: Rosenberg Bogtryk i Ballerup

Afleveret til postvæsenet:
28. november 2015
Deadline for næste nummer:
15. januar 2016

Forsiden

VVS-sjakket fra Bravida, som ser lysere på tilværelsen, efter de fik eget mandskabsskur på den ellers kollektivt orienterede Royal Arena byggeplads i Ørestaden på Amager.

UDTALELSE

Rør og Blikkenslagernes Fagforening af 1873 udtaler fra sin generalforsamling 20. oktober 2015

Giv agt, Lars Løkke er tilbage i styrehuset

Som arbejder er man i farezonen, når Lars Løkke Rasmussen (V) er statsminister i Danmark. Skrive under på det kan især de af vore kolleger, der – som følge af dagpengereformen fra Løkkes første regeringsperiode – har mistet deres ret til dagpenge ved arbejdsløshed.

Nu er, trods vores indstændige advarsler fra generalforsamlingen i april, Lars Løkke tilbage i styrehuset, og man må give manden, at der er en linje i det, han foretager sig. Han fortsætter simpelthen med det, han havde gang i, indtil han blev sat fra bestillingen i 2011, nemlig jagten på samfundets mindst privilegerede medlemmer.

Blandt andet lægger hans smalle Venstre-regering i dens forslag til finanslov op til, at kontanthjælpsmodtagere, hvortil en del af vores forhenværende vvs-kolleger nu om dage hører, ikke skal have ret til ferie. Gentager: ikke skal have ret til at holde ferie.

Det sparer ikke offentlige kasser for en krone, så hvad kan formålet med tarveligheden være? Det er angiveligt at skåne folk i arbejde for forargelse over, at folk uden arbejde har samme ret til at holde fri fra pligterne, som de selv har. For som Venstre plejer at sige: Det skal kunne betale sig at arbejde.

Vi, der er forsamlet til generalforsamling i Rør og Blik København, vil give til kende, at det vi, lige i denne sag, er forargede over ikke er kontanthjælpsmodtagernes ferieret, men regeringens aldrig svigtende evne til at udse sig socialt udsatte mennesker, den kan gøre tilværelsen endnu sværere for.

Forargede er vi i øvrigt også over, at regeringen har tænkt sig at fyre 300-400 medarbejdere i Arbejdstilsynet, en myndighed, som i forvejen har svært ved at overkomme, hvad vi som del af en af de mest arbejdsmiljømæssigt belastede brancher forventer af den.

Tilsvarende med vores vvs-uddannelser. Alle har været enige om, at de har brug for et løft, men det, der fra regeringens side lægges op til, er besparelser og nedskæringer.

Underligt er det også, at regeringen ønsker sort og illegalt arbejde fremmet. Det siger regeringen da heller ikke, at den gør, men det bliver konsekvensen af dens forslag om at forbyde SKAT adgang til byggeri på privat ejendom, uanset at der er begrundet formodning om snyd.

Snyd synes vi endvidere man kan tale om, når det kommer til Dansk Folkeparti. Partiet, der i valgkampen lovede så meget, har indtil videre ikke stået fast på et eneste punkt, bortset fra partiets holdning til ikke vestlige indvandrere, og især dem af muslimsk konfession. Den er uforandret, at de er dumme og skal sendes hjem.

Modsætninger mødes, sød musik opstår

Det er blevet nye tider for fjernvarmefolkene hos Brøndum VVS i Hvidovre. Den slags arbejde, som de gennem en årrække er blevet betalt omkring de 275 kroner i timen for i slumpakkord, udfører de nu i 'ægte' akkord med opmåling efter rørprislisten og hele pivtøjet

■ **LØNPOLITIK** Overgangen til nyt løn-system er ikke noget, de 35 ansatte i fjernvarmeafdelingen har bedt om, men en ændring, Brøndum-ledelsen for et halvt år siden trak ned over ørerne på dem. Uden forudgående forhandling og aftale.

Når ingen i den anledning har hørt om protester, endside hørt om overenskomststridige arbejdsstandsninger hos Brøndum VVS, hænger det sammen med, at fjernvarmefolkene ikke alene fandt sig med ledelsens beslutning, men faktisk er ret godt tilfredse med den.

Det samme er afdelingschef for vvs og fjernvarme i Brøndum ØST Jan Persson og faglig sekretær Henrik Juul Rasmussen, der hos Rør og Blik København står med ansvaret for rørprislisten og fjernvarmeprislisten samt de til dem henhørende akkord-områder.

Altså foreligger her den unikke situation, at arbejdspladsens centrale aktører – svende, fagforening og ledelse – tilsyneladende på samme tid er glade for den samme ting. 'Modsætninger mødes og sød musik opstår', som det hedder i det gamle mundheld.

Hvad er gået galt?

Bedre indtjening

Lasse Ahrensberg, der er tillidsmand i Brøndums Hvidovre-afdeling, siger, at intet er gået galt, blot havde det efter hans mening klædt ledelsen at inddrage

Lasse Ahrensberg, tillidsmand, Brøndums Hvidovre-afdeling

Jan Persson, afdelingschef for fjernvarme og vvs, Brøndums østdanske afdeling i Hvidovre

ham, inden den traf sin beslutning om at ændre aflønningsformen. Eller i det mindste inden den meldte beslutningen ud.

»Det er en omvæltning efter mange år på fast timeløn at skulle gå over til at arbejde på akkord. Folk spekulerer over, hvad det vil betyde for dem, hvad det vil betyde for indtjening og arbejdstempo

og hvad firmaet regner med at opnå. Det havde været rart at kunne svare på den slags spørgsmål, men det var jeg ikke informeret nok til at kunne.«

Spurgt om, hvordan kollegerne holdning til akkordarbejdet er, svarer Lasse Ahrensberg, at den er endt med at være forholdsvis positiv.

»Da vi i sin tid indgik aftalen om 275

► kroner i timen, lå vi pænt højt i branchen, og selv om lønnen gennem flere år stod stille, var den stadig konkurrencedygtig, så der har ikke været et udtalt ønske om at skifte til akkordarbejde.

Det, der har vendt stemningen, er, at alle efter overgangen til akkord har oplevet at tjene mere end de gjorde før. Hvor meget mere er forskelligt, men det starter ved 20-30 kroner mere i timen og så der efter. Det er sådan noget vi hårdtarbejdende rørsvende forstår at værdsætte,« siger Lasse Ahrensberg, som ikke er blind for, at det højere arbejdstempo, som er forudsætningen for den højere løn, også kan have en bagside.

»Som vores arbejdsmarked er lige nu med noget nær fuld beskæftigelse, er der i et akkordsjak også plads til kolleger, som er knaldhamrende dygtige men ikke er super hurtige, men det kan ændre sig, hvis udviklingen vender, og det ved vi af erfaring, at den gør på et eller andet tidspunkt.« siger Lasse Ahrensberg.

Målet om mere fremdrift er nået

Jan Persson, afdelingschef i Brøndums østdanske afdeling i Hvidovre, angiver to grunde til, at virksomheden valgte slumpakkorden med noget nær fast timeløn fra til fordel for den ægte vare: opmåling og betaling efter rørprislistens satser.

»En af vores store kunder, HOFOR (Hovedstadens Forsyning), var begyndt at sige til os, at tingene tog for lang tid, og så måtte vi jo se på, hvad vi kunne gøre ved det. Vi kunne sætte flere folk på, men hvis vi kunne opnå større fremdrift med samme antal folk, ville det være endnu bedre, blandt andet fordi det ville give os mulighed for at imødekomme et ønske hos vores fjernvarmefolk om bedre indtjening.«

Har overgangen til akkord så virket efter hensigten?

»Der er kommet mere fremdrift i arbejdsprocesserne og medarbejdernes indtjening er steget, så ja, det må man sige, at den har.«

Er virksomhedens indtjening også

Faglig sekretær Henrik Juul Rasmussen, Rør og Blik.

Fagpolitisk set er rørprislisten appelsinen i turbanen for os rørlæggerne og blikkenslagerne

blevet bedre?

»Vi har den samme forretning, som vi havde før. Vi taber ikke penge, hvilket er noget i et marked, hvor udenlandske konkurrenter er milevidt fra at betale svindeløninger på omkring de 300 kroner i timen, som vi må betale,« siger Jan Persson der har arbejdet hos Brøndum siden 1980 og har en uddannelse som vvs'ere og en autorisation som sin baggrund.

Appelsinen i turbanen

Faglig sekretær Henrik Juul Rasmussen kalder det et boost for rørprislistens legitimitet, at en betydende vvs-virksomhed som Brøndum vælger at satse på den. Bemærkelsesværdigt er det også, set i

lyset af, at TEKNIQ – officielt på vvs-branchens vegne – arbejder målrettet på at slippe af med værnebestemmelsen i rørprisliste-aftalen. En bestræbelse, som de ikke er kommet igennem med, men som har spoleret de seneste to overenskomstforhandlinger.

»Jo mere rørprislisten bliver brugt, jo bedre. Det er i mødet med de faktiske forhold ude på byggepladserne, efterhånden som de nu udvikler sig, at den fornyr sig og bliver i stand til at leve op til sit formål som et produktivitetsfremmende lønredskab,« siger Henrik Juul Rasmussen.

Han peger desuden på, at den relativt gode akkordafønning, som opmåling efter rørprislisten har ført med sig, er en vigtigt forudsætning for, at der i vvs-branchen også betales relativt gode timelønninger til servicesvendene.

»Fagpolitisk set er rørprislisten appelsinen i turbanen for os rørlæggerne og blikkenslagerne,« siger Henrik Juul Rasmussen.

En nogenlunde tålelig plads på livets solskinsside

Træk af historien om vvs-fagets prislister – fra tilblivelsen af den første i 1903 til striden om den såkaldte værneparagraf, som arbejdsgiverne vil af med, men som vvs'erne ikke vil give køb på

■ **PRISLISTERNES HISTORIE** Forfaderen til rørprislister og fjernvarmeprislister blev kaldt centralvarmeprislisten, trådte i kraft 1. september 1903 og var en aftale mellem Fabrikantforeningen for Jernindustrien i København og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund. Ejerskabet til centralvarmeprislisten udvidedes relativt hurtigt til at omfatte også Blikkenslagerfagforeningen af 1873 og Gas- og Vandarbejdernes Fagforening af 1875 samt disses arbejdsgivermodparter.

Centralvarmeprislisten fra 1903 angav fælles og ensartede priser for arbejde med 1) trukne rør og rør med påskruede flanger 2) kedelrør 3) boring af huller 4) plader 5) damp- og varmtvandsovne 6) mufferrør med rustkit 7) fritstående damp- og varmtvandskedler og 8) indmurende damp- og varmtvandsovne.

Hertil kom som punkt 9 'almindelig bestemmelser'. De sagde, at ved arbejde udført i akkord bortfaldt udearbejdspenge og vejpenge, at anlæg skulle prøves ved koldt tryk og i funktion, og såfremt prøvefyring ikke kunne finde sted, måtte 10 procent af den samlede akkordsum tilbageholdes, samt at akkordholder skulle betale hjælp fra arbejdsmænd og for lærlinge, som deltog i akkorden.

Centralvarmeprislisten blev forhandlet og fornyet hvert tredje år. Fornyelsen afspejlede dels den forløbne periodes

voldgiftskendelser i tvister om prislistens rette forståelse, dels parternes ønsker om at få nye elementer skrevet ind, typisk begrundet i den tekniske udvikling, nye materialer og værktøjer.

På livets solskinsside

I sit forord til bogen »Rørprislisterens tilblivelse og historie gennem tiden fra 1899-1929«, begår Hans Rasmussen, der fra 1924 var formand for Rørlæggernes Fagforening, et forord om rørprislisterens rolle og betydning. Forordet indeholder en sætning, som fortjener at blive gengivet i sin blærede helhed.

»Jeg vil endvidere også finde det betimeligt, og jeg tror at være i kontakt med samtlige kammerater, når jeg her udtaler en tak til alle dem, der gennem tiden har medvirket til, at vi i dag kan vide os i besiddelse af en prisliste, der giver os en nogenlunde tålelig plads på livets solskinsside, og en tak til pionererne, der gjorde det forberedende arbejde, de, der er gået bort, og dem, der endnu lever iblandt os, en tak til de, der i Afd. 1's tid altid var parat til at varetage vore interes-

”

Tak til alle dem, der gennem tiden har medvirket til, at vi i dag kan vide os i besiddelse af en prisliste, der giver os en nogenlunde tålelig plads på livets solskinsside

Hans Rasmussen, formand for Rørlæggernes Fagforening, 1929.

ser og tale vores sag, til de kammerater, der har været parat til at sætte ryg til, når arbejdskøberne forsøgte angreb på det, vi havde vundet gennem tiden, til dem, der gjorde forarbejdet til afdelingens start, til forbundet og dets tillidsmænd for den støtte, vi har mødt herfra i vores kamp for ikke alene at værne det, vi havde indvundet, men også for at nå længer frem, en tak til tillidsmændene og afdelingens bestyrelse for det uegennyttige arbejde, de har udført gennem tiden, og for det gode kammeratskab, og en kraftig opfordring til altid af være en enhed«

188 ord, i alt 870 tegn, hvoraf ikke

et eneste punktum, bortset fra det, der sættes punktum for hele smøren. Det er da en sproglig præstation, som vil noget. Ikke mindst, når sætningen – ud over den uhyre mængde taksigelser – også får sagt noget interessant. Nemlig, at rørlægere, blikkenslagere og vand- og gasarbejdere med centralvarmeprisliste mener sig sikret en 'nogenlunde tålelig plads på livets solskinsside', mens arbejdskøberne arbejder på at få dem rullet tilbage til skyggesiden.

Regelværk med vokseværk

Hvor centralvarmeprislisten fra 1903 angav priser for otte typer arbejde og fyldte syv sider, fylder gældende rørprisliste og fjernvarmeprisliste sammenlagt 270 sider og angivet satser for 27, henholdsvis 13 typer arbejdsoperationer.

Der er altså sket noget. Nye materialer er kommet til, værktøjet er blevet smartere, noget arbejde er blevet forenklet, andet mere sammensat, kravene til kvalitet er steget, samfundet er blevet rigere, kunderne mere fordringsfulde.

Alt sammen har det bidraget til, at regelværket omkring prislisterne er blevet mere omfattende, uanset i øvrigt at der ved de seneste to overenskomstfornyelser ikke er tilføjet et ord eller flyttet et komma.

Det skyldes, at TEKNIQ på vvs-virksomhederne vegne har stillet et krav i relation til prislisterne, som Blik- og Rørarbejderforbundet ikke har villet imødekomme.

Undergravende virksomhed

Det, det har handlet om, er den således lydende værnebestemmelse:

»Så længe denne prisliste står ved magt, må ingen af de undertegnede organisationer eller disses medlemmer enten enkeltvis eller flere i forening forsøge på ved noget som helst middel, åbent eller skjult, at modarbejde dens bestemmelser eller fremtvinge nogen forandring deri.«

Så længe denne prisliste står ved magt, må ingen af de undertegnede organisationer eller disses medlemmer enten enkeltvis eller flere i forening forsøge på ved noget som helst middel, åbent eller skjult, at modarbejde dens bestemmelser eller fremtvinge nogen forandring deri.

Det ved værnebestemmelsen, som irriterer arbejdsgiverne så meget, at de gjorde afskaffelsen af den til en betingelse for overhovedet at indgå i realitetsforhandlinger ved OK 12 og OK 14, er for det første, at den indrømmer lønmodtagersiden ved Blik- og Rørarbejderforbundet og Dansk Metal en vetoret over for ændring af regelværket omkring rørprislisten og fjernvarmeprislisten, som man ikke bryder sig om. Og for det andet, at bestemmelsen giver begge parter, altså også vvs'erne, ret til at kræve opmåling af et hvilket som helst stykke arbejde.

Ved forhandlingerne om ny overenskomst i 2012 og 2014 stillede TEKNIQ krav om, at virksomhederne med deres akkordholdere skulle kunne aftale slumpakkorder til priser, der var lavere end dem, arbejdet ville indbringe ved opmåling efter prislisten.

Blik og Rør og Dansk Metal så her i et fundamentalt angreb på værnebestemmelsens forbud mod undergravende virksomhed mod rørprislisterne, hvorfor man, trods omkostningerne ved ikke at få en ny, selvforhandlet overenskomst, valgte at afvise arbejdsgivernes ønske.

OK 2017 – hvad sker der?

Spørgsmålet, som allerede nu optager kredse med interesse for overenskomstforhandlinger, er, om TEKNIQ vil genfremsætte kravet ved OK 2017, og om arbejdsgiverne har noget så lækkert med sig til forhandlingerne, at det kan gøre Blik- og Rørarbejderforbundet bløde i knæene.

UTÆTHEDEN har i 'miljøet' spurgt, hvad det evt. kunne være. Den fremherskende mening er, at det skal være noget mega-tungt for have nogen chance. Man gør opmærksom på, at Blik- og Rørarbejderforbundet har medlemmerne bag sig, når man afviser at give køb på værnebestemmelse, hvilket arbejdsgiverne gør klogt i at tage bestik efter, inden de maler sig helt op i hjørnet ved for tredje gang i steg at fremsætte ultimative krav.

Misbrug af formænd

Rørlægger-skovtur under lockouten 1921.

Rørlæggernes Fagforening havde de første år af sin eksistens et så heftigt forbrug af formænd, at man var ude i noget misbrugsagtigt.

■ **GAMLE DAGE** Den første formand, Josef Florin hed han, sad fra stiftelsesdatoen 18. november 1918 til 7. november 1919.

Nummer to og tre i rækken, Frederik Ringling og Otto Nielsen, holdt ligesom nummer ét kun et år.

Alle tre gik ned på det uoverkommelige i som ulønnet formand at skulle passe et fuldtidsarbejde ved siden af.

Først i 1921 kom der lidt ro på. Det skete med konstitueringen af Hans Rasmussen som fungerende og fra 1923 med valget af ham som fuldgældig formand.

I 1924 blev der udskrevet et ekstrakontingent på 50 øre om måneden til finansiering af to lønede tillidsposter. Formanden fik 130 kroner om ugen, mens kassereren kunne hæve 50 kroner om måneden for på fredage og lørdage mellem 17.00 til 19.00 at stå til rådighed på fagforeningskontoret.

Blandt formandens pligter var akkordopmålinger i København, Frederiksberg, Ordrup og Gentofte samt bogføringen af dem, »således at priser, gennemsnitsløn og gennemsnitsfor-

teneste til enhver tid vil være afdelingsbestyrelsen et godt materiale,« som det hed.

Ud af referatet fra generalforsamlingen i 1924 kan tillige udledes, at der allerede dengang var problemer med at få medlemmer til at aflevere oplysninger til lønstatistikken. Således blev det på generalforsamlingen vedtaget, at såfremt et medlem ikke rettidigt havde indleveret og derpå ikke reagerede på en skriftlig opfordring af formanden inden 14 dage, ville vedkommende »blive ført på en liste, som oplæses på hver ordinær generalforsamling.«

Så kan de lære det, kan de.

Rørlæggernes Fagforenings fire første formænd.

Nytårsfest

i Rør og Blik Ungdom

Kom godt i gang med det nye år

Deltag i Rør og Blik Ungdoms nytårsfest med musik, underholdning og solid mandemad (helstegt pattegris, kalkun og okse + diverse garniture).

Deltagelse er gratis

**FREDAG DEN 15. JANUAR
KL. 17.00
MIDDAG FRA KL. 18.30**

Blik og Rør, Lygten 10
Tilmelding senest mandag 4.
januar til Daniel Smerlov på
4158 0740 eller
d.smerlov@gmail.com

HELT KORT

El'en boomer, vvs'en slæber

Installationsbranchen havde i de to første kvartaler af 2015 en samlet fremgang i omsætning på 6,5 procent og i beskæftigelse på 6,2 procent.

Det var bedre end forventet, men tallene dækker over markante forskelle intern i branchen.

El-områdets omsætningsfremgang var således på 10,4 procent mod vvs-området på 1,5 procent, mens beskæftigelse steg med henholdsvis 7,6 procent og 3,9 procent.

TEKNIQs forklaring på de markante forskelle er, at dels havde vvs-installatørerne et bedre 2014 end el-installatørerne, dels gav den såkaldte solcellepulje ekstraordinær stor aktivitet i el-branchen hen over foråret i år.

Penge at spare på din næste Volvo V70

Dansk Folkeparti lagde 19. november stemmer til et finanslovsforlig for 2016, der giver alle danskere, også arbejdsløse

uden dagpenget og modtagere af hjælp under det nye, hypermoderne kontant-hjælpsloft, mulighed for at købe deres nye bil en del billigere.

En solid, ikke alt for prangende familiebil som for eksempel en Volvo V70 kan på grund af, at forligspartierne har aftalt registreringsafgiften sat ned fra 180 til 150 procent, købes for 620.299 mod de nuværende 675.000.

En besparelse på 54.701 kroner. Det er da også en slags penge, og da forligspartierne (V, DF, LA og K) samtidig har aftalt en fastfrysning af grundskylden næste år, skulle der ikke være noget at komme efter med hensyn til forligets sociale profil, selv om der ikke blev råd til mere, men mindre velfærd.

Alle har under Løkke og Thulle fået ret til en fed øse.

11 måneders dagpenge om året i 2023

»300 millioner kroner er mange penge, især sidst på måneden, også for en arbejdsløs, men som løsning på et vingeskudt dagpengesystem virker det helt ude af proportioner, når man uden problemer finder 1 milliard kroner til en BoligJobordning, som over i købet ikke er særlig ønsket.«

Det sagde formanden for Byggefagenes Samvirke Per Olsen efter at have stiftet bekendtskab med forliget om nye dagpengeregler mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne.

Per Olsen udtrykte desuden frygt for, at mange vil fravælge a-kasse, fordi deres erstatning ved arbejdsløshed forringes. Og det gør den.

En analyse fra AK-Samvirke viser, at ledige i 2023 kun vil få det, der svarer til 11 måneders dagpenge.

Lars Løkke er lækker

Statsministeren har næppe nogen større beundrer end den adm. direktør i TEKNIQ, Niels Jørgen Hansen. Alt hvad regeringen han foretaget, siden Løkke tog landets skæbne i sin øvede hånd, har været intet mindre end 'glimragende'.

Det gælder også regeringens nye vækstplan. Her er der tale om et mesterværk, der kommer alt og alle til gode. Hele landet og alle brancher.

En lille bekymring synes dog at plage Niels Jørgen Hansen, nemlig den, at der er nogen, som endnu ikke har set lyset. Derfor opfordrer han i en pressemeddelelse alle folketingets partier til at tage godt imod vækstplanen. Han skriver »vi« opfordrer, men det siger kronede hoveder også, når de mener »jeg«. Det kaldes derfor majestætisk pluralis.

Rør og Blik går solo

Rør og Blik København og Malernes Fagforening Storkøbenhavn, som i flere år har været sammen om at arrangere Klubkonferencer, gør det i 2016 hver for sig.

Rør og Bliks solo-konference holdes lørdag den 12. marts. Invitation og program i næste nummer af UTÆTHEDEN.

Smøg ærmerne op: Mere vvs-arbejde på vej

Der kan godt være en del arbejde til vvs-branchen i den nye boligjob-ordning, som Venstre-regeringen har fået Dansk Folkeparti, Alternativet, Socialistisk Folkeparti og Konservative med på.

■ **ARBEJDE** Medvirkende hertil er, at der gives skattefradrag for en del håndværksydelser, som ligger godt for vvs'ere. For enkeltes vedkommende er der tale om ydelser, der ikke før er givet fradrag for.

Listen ser med hensyn til vvs-relaterede opgaver således ud:

Installation eller udskiftning af varmestyringsanlæg, eksempelvis radiatortermostatventiler, vejrkompen-seringsanlæg, ur-styring og udskiftning af radiatorer.

Installation af intelligent varme-, ventilations- og lysstyring.

Arbejde på solfangere, eksempelvis installation, reparation eller udskiftning af solfangere.

Reparation eller udskiftning af gasfyrskedler og varmeanlæg, eksempelvis hele solvarmesystemet inklusive varmtvandsbeholder, vandvarmere i forbindelse med kedler mv. og etablering af stikledninger.

Udskiftning eller reparation af fjernvarmeunits.

Installation af varmepumper, herunder jordvarmepumper, eksempelvis varmepumper uden køl, hele jordvarmesystemet inklusive jordslange, installation af luft til luft varmepumper, herunder luft-til-luft varmepumper, der kan køle. Sidstnævnte er ny på positivlisten.

Installation eller forbedring af ventilation, eksempelvis balanceret ventilationsanlæg med varmeindvinding.

Rådgivning, eksempelvis om energiforbedringer. Også ny på listen.

Boligjob-ordningen i dens nye udformning gælder i 2016 og 2017 og vil give fradrag på 6000 kroner per person i husstanden for serviceydelser i hjemmet (almindelig rengøring, vinduespuddning, børnepasning og havearbejde), mens der gives 12.000 kroner i fradrag per år for håndværksydelser med, som det hedder, et grønt sigte.

Ny standard for arbejde på rullestilladser

Hvordan foregår det, når Rørprislisten bliver beriget med nye priser?

■ **PRISLISTERNE** Det gav virkeligheden en prøve på, da en faglig voldgift 2. november i år behandlede en tvist mellem Blik- og Rørarbejderforbundet og TEKNIQ.

Faglig sekretær i Rør og Blik København Henrik Juul Rasmussen, der rejste sager, siger, at det da altid er dejligt at få ret.

Sagen handlede om, hvorvidt Rørprislistens tillæg for arbejde på rullestillads, der foregår i højder over tre meter, var dækkende for de forhold, et akkords-jak fra Kemp og Lauritzen A/S mødte på

byggepladsen ved Panum Institutet.

På grund af nedsænkede loftsbjælker var det ikke muligt at flytte rundt med rullestilladset uden at demontere to gavle på toppen og sætte stå-plattformen et trin ned, ligesom montøren måtte bruge tid på at fjerne sit værktøj og frakoble elektriciteten ved hver flytning. Derfor bad akkordholderen om særskilt og forhøjet betaling for arbejdet, mens arbejdsgiver anså betalingen for indeholdt i tillægget efter Rørprislistens punkt 02.09.

Det var voldgiftens formand, højesteretsdommer Jon Stokholm, ikke enig med arbejdsgiversiden i. Han tilkendegav tværtimod, at arbejdet under de

givne forhold indebar så væsentlige hindringer, at det ikke kunne betragtes som dækket af tillægget i Rørprislisten.

Hvor meget mere arbejdet skal betales med, forholdt voldgiftsformanden sig ikke til. Det er efter aftale mellem sagens parter overladt til lokalforhandling mellem Kemp og Lauritzen A/S og akkordholderen.

»Men om afgørelsen kommer til at ændre noget på prislisten, det ved jeg ikke. Den slår fast, at vi *ikke* skal adskille og samle rullestilladser gratis, så på den konto kommer vi måske til at se flere lifte på byggepladserne, hvilket jeg synes ville være udmærket,« siger Henrik Juul Rasmussen.

Privatskure på plads med kollektiver

To vvs-sjak på byggeriet af Royal Arena skiller sig ud fra mængden. Og det er de glade for.

■ **ARBEJDSPLADS** Sjak fra Bravida og Brøndum har som de eneste egne skure at holde deres pauser i. De øvrige godt 150 håndværkere, danske såvel som udenlandske, som for tiden er i gang med Royal Arena i Ørestaden på Amager, er henvist til at benytte byggepladsens fælleskantine.

Det var vvs-sjakkene fra Bravida og Brøndum også fra starten. Men ikke alene har de nu fået egne skure, de er for tre uger siden også blevet flyttet fra de omklædnings-containere, som de siden maj havde delt med udenlandske jord og beton folk, til containere med kun danske tømrere og elektrikere.

UTÆTHEDEN har besøgt sjakket fra Bravida for at få en forklaring.

Sjakket på fire mand laver rørarbejde til den indendørs multiarena med plads til 12.500 tilskuere ved sportsarrangementer og 15.000 ved koncerter. Arenaen skal efter planen tages i brug i det tidlige efterår i 2016, men forventes på grund af en svipser ved betonarbejdet først klar i foråret 2017. Bravida-sjakkets del af projektet skal stå færdigt i august næste år.

Misforstået tjeneste

Hvad velfærdsfaciliteterne på byggepladsen angår, er der ikke noget at komme efter. Ej heller efter Bravida-sjakkets mening. Forholdene er, som de efter Arbejdstilsynets bekendtgørelse om

Sammenkomst i hyblen på 1. sal. Fra venstre Martin Larsen, projekt leder, Christian Jørgensen, akkordsvend, Anders Jørgensen, akkordholder og Lars Poulsen, akkordsvend. Sjakkets sidste mand Michael Freng var på grund af sygdom ikke til stede.

Kantinen, som er en spisesal uden betjening og vareudsalg.

bygge- og anlægsarbejde skal være. Her er aflåselige toiletter i fornødent omfang, spiserum med borde og siddepladser

med ryglæn, adgang til drikkevand i nærheden, håndvaske med rindende koldt og varmt vand, omklædningsrum

og brusebade – alt sammen i udmærket kvalitet.

Set up' et er dog anderledes på arenaen end på de fleste byggepladser. Mandskabsskure for fag- eller firmasjak med alle faciliteter ved hånden findes ikke. Kantine, som er en spisesal uden betjening og vareudsalg, er fælles for alle på pladser, bortset fra byggeledelsen, som har deres eget sted. Desuden er omklædningsrum, toiletter og baderum samlet i containere, som er til fælles brug for arbejderne.

»Det lyder meget smart, og byggeledelsen tror garanteret, at den han har gjort os en tjeneste, men efter i den første tid herude at have afprøvet modellen, må jeg sige, at det har byggeledelsen ikke gjort. Vi foretrækker klart at have vores eget skur, hvor vi holder pauser, spiser sammen og aftaler slagets gang,« siger Anders Jørgensen, der er akkordholder for Bravida-sjakket.

Larm og ingen faste pladser

Hvad ved byggeledelsens set up var så forfærdeligt, at Bravida-sjakket bare måtte ud af det, og hvordan bar sjakket sig af med at faktisk også at komme det, vil UTÆTHEDEN vide.

»I en kantine med hundredevis af mennesker samlet er der larm, så man ikke kan høre, hvad hinanden siger. Det har man brug for at kunne i et sjak, hvor der ikke bare hyggesnakkes, men kommunikerer om arbejdets tilrettelæggelse, hvem der gør hvad, hvem der bestiller varer hjem, hvor det og det stykke værktøj befinder sig – og selvfølgelig også, hvordan akkorden går. Tjener vi penge? I en fælleskantine er der ikke faste pladser, så hvis man kommer fem minutter senere til pause end de andre i sjakket, kan man risikere ikke at kunne komme at sidde sammen og snakke om det, der nu skal snakkes om. I starten forsøgte vi med sådan nogle dækkeservietter med Bravidas navn på at tilkæmpe os faste pladser, men det virkede ikke,« fortæller Anders Jørgensen.

Snavs og rod omkring fællesfaciliteterne var andre faktorer, som gik

Bravida-sjakkets skur.

Fælles omklædning.

Fælles bad og toilet.

Bravida-sjakket på. Rengøringen lod meget tilbage at ønske, både i grundighed og hyppighed, mente man.

»Ja, på et tidspunkt var det lidt af en svinesti herude, men jeg synes nu, at det blevet væsentligt bedre,« siger Martin

Larsen til. Han er projektchef og ham, der på der på Bravidas vegne har ædt den ekstraudgift, som er forbundet med etableringen af et eget skur til vvs-sjakket.

Et gladere sjak

Ekstraudgiften kommer af, at Bravida, uanset om velfærdsfaciliteterne benyttes eller ej, er kontraktligt forpligtet til for hver medarbejder at betale 22 kroner per dag, ligesom der skal betales 85 kroner om dagen for en plads til Martin Larsen i byggeledelsens lokaler, selv om han ikke bruger den.

»Min vurdering har været, at de 2000 kroner om måneden, det koster at leje skuret, som jeg i øvrigt også selv benytter, når jeg hver fredag kommer forbi, vil være givet godt ud, hvis det gør sjakket gladere og mere velfungerende,« siger Martin Larsen, kigger rundt i forsamlingen og fortsætter:

»Her har I arbejdstegningerne hængt op, det er her I lægger strategi, det er her, der ikke er noget til at snuppe jeres mad fra køleskabet, og det er her, I sidder og laver rævekager mod mig. Det kan I ikke gøre, hvor der er 50 andre mennesker til stede, det kan jeg sagtens forstå.«

Lille misundelse

Når ingen andre end vvs-sjakkene har egne skure, kunne man godt forestille sig, at der var dem, der fik ondt i en vis legemsdel. Akkordholder Anders Jørgensen tør ikke fuldstændig afvise den mulighed.

»Tømmerne, jeg har talt haft med, siger, at de også gerne ville have deres eget, men at de i sjakket er for mange til at kunne være i ét skur. Det samme er de 30 elektrikere fra Hoffmann, som er i gang herude, men så vidt jeg ved, er der ingen der ser decideret skævt til os, fordi det hos os rent praktisk og fordi vi har en forstandig chef har kunnet lade sig gøre, men man er måske nok en lille smule misundelige,« siger Anders Jørgensen.

Løndumping mod lærlinge afværget

Arbejdsgivernes tolkning af regler om afkortet uddannelseslængde ville have kostet lærlinge dyrt, hvis den havde skabt præcedens. Det gjorde den ikke i en sag mellem en københavnsk vvs-mester og 19 årig lærling

Skal en lærling på den fire år lange energispecialist uddannelse, som har fået afkortet læretiden til 3 år, 9 måneder og 5 dage, aflønnes på laveste løntrin i hele det første år af læretiden og kun de sidste 9 måneder og 5 dage af sidste læreår betales med slutlønnen på trin 4?

Ja, siger arbejdsgiver. Nej, siger Rør og Blik, lærlingens opholdstid på løntrin 1 skal afkortes med de godt og vel to måneder, læretiden er blevet nedsat med.

Problemstillingen er ikke hentet fra teoriernes overdrev. Den stammer fra den virkelige verden og involverer en københavnsk vvs-mester og en lærling, som var 19 år i april 2014, da sagen starter.

Det gør den, fordi lærlingen opdager, at hans løn ikke er blevet reguleret, da han går fra 3. til 4. læreår. Han kontakter faglig sekretær Bjørn Due i Rør og Blik, som opgør, at lærlingen på pågældende tidspunkt har 17.566 kroner til gode på grund af konsekvent for sen oprykning til højere løntrin hen over hans hidtidige læretid.

Mester nægter at betale. TEKNIQs repræsentant i Det Faglige Udvalg for Energiuddannelsen siger, da sagen bliver forelagt, at han *ikke* har medvirket til at godkende en nedsættelse af læretiden for lærlingen på baggrund af opnåede kompetencer. Desuden slås på, at lærlingen ikke fik afsluttet sit grundforløb, uanset at han var 42 uger om det mod

de normerede 20 uger. TEKNIQ mener derfor, at lærlingen tidligst skal rykke fra løntrin 1 til løntrin 2, når det første fulde år af læretiden er udstået.

Enighed kan ikke opnås. Sagen overgives til faglig voldgift, hvor Blik- og Rørarbejderforbundet på Rør og Blik og lærlingens vegne gør gældende, at lærlinge med nedsat uddannelsesetid, uanset om de har bestået grundforløb eller ej, skal fremrykkes til næste løntrin med en tidsfaktor, der svarer til 1 år minus den tid, uddannelsens længde er afkortet med.

Forbundets advokat Kim Bøg Brandt påpeger desuden, at der er risiko for endnu større problemer med rekrutteringen af lærlinge til vvs-området, hvis voldgiften giver arbejdsgiverne medhold.

Men der gør voldgiften ikke. Den afblæses derimod. Årsagen er, at TEKNIQ-direktør Niels Jørgen Hansen og forbundsformand Max Meyer på et såkaldt bunkevendemøde når frem til en fælles forståelse af, hvordan aflønningen skal være af lærlinge, som får afkortet deres uddannelsesperiode af andre grunde end

kompetencer godkendt af Det Faglige Udvalg.

Hvis der er læsere, som endnu hænger på i denne ret tørre redegørelse, fortjener de her til sidst at høre en god nyhed. Den kommer her.

Enigheden mellem TEKNIQ-direktøren og forbundsformanden omsættes til et nyt protokollat til vvs-overenskomsten, hvori det nye er følgende bestemmelse:

’Lærlinge, der inden ansættelsen (i en virksomhed, red.) delvist har gennemgået grundforløbet, oprykkes til trin 2 efter ½ år tillagt den resterende periode fra grundforløbet. Indgår en lærling f. eks. en uddannelsesaftale på et tidspunkt, hvor der er 3 måneder tilbage på grundforløbet, vil lærlingen stige til trin 2 efter 9 måneder’.

Var det ikke det Rør og Blik København/Blik- og Rørarbejderforbundet sagde, at de skulle? Jo, lige nøjagtig.

En anden god nyhed er, at lærlingen netop er rykket over i svendenes rækker, og at mester kommer til at betale ham de penge, han har til gode.

Faglig sekretær
Bjørn Due

Forkælet ungdom, glem det!

Tilbage i 1960'erne, da mesterlæren var enerådende, fik vvs-lærlinge løn fra første til sidste dag i deres dengang 4½ år lange læretid.

Tilbage i 1970'erne, da den erhvervsfaglige grunduddannelse (EFG) kom til, fik eleverne, mens de gik på basisåret, overenskomstmæssig, statsbetalt lærlingeløn. Resten af læretiden kom lønnen fra læremester.

Her i 2010'erne får kun elever, som har indgået aftale med en virksomhed om læreplads, når de går i gang med uddannelsen, løn i hele læretiden. Resten af eleverne, som er de fleste, får kun løn,

når de er i virksomhedspraktik. På det til fagskolerne henlagte grundforløb er de henvist til SU, hvis de ellers er berettiget til den. Det er elever under 18 år ikke. De må klare sig for egne eller forældrenes midler.

Faglig sekretær Bjørn Due er tilfreds med afklaringen i spørgsmålet om lønforhold for lærlinge, som har fået afkortet deres læretid, men træt af, at arbejdsgiverne – heller ikke i dette tilfælde – kendte grænsen for tarvelig opførsel.

»Vi har firmaer, som af ikke anden grund, end at det er det billigste, kun indgår del- eller korttidsaftaler. At det

for lærlingen betyder utryghed og som oftest også et dårligere uddannelsesforløb, er af underordnet betydning i forhold til muligheden for at sende lærlingen tilbage til skolen og offentlig SU-forsørgelse, når det passer firmaet. Jeg har kendskab til lærlinge, som på den konto er nået op på at være i praktik i samme virksomhed seks gange,« fortæller Bjørn Due, som ikke misunder nutidens vvs-lærlinge deres arbejdsgivere.

»Forkælet ungdom, glem det,« siger han.

Lærlingeløn 1. marts 2015

Trin 1: 61,75 kr/t

Trin 2: 71,20 kr/t

Trin 3: 89,70 kr/t

Trin 4: 102,10 kr/t

Ovennævnte er minimumssatser.

Mester er velkommen til at give mere, men det forekommer sjældent. Yderst sjældent, ifølge faglig sekretær Bjørn Due.

Rør og Blik og Blik og Rør i nyt samarbejde

Kredsene Rør og Blik København og Blik og Rør Sjælland-Bornholm har, så vidt vides for første gang i nyere tid, fundet hinanden i et kredsoverskridende samarbejde, som foreløbig har ført til aftale om to fællesarrangementer,

Det første holdes **mandag 7. december kl. 16.00** i den sjællandsk-bornholmske kreds' lokaler Grønnegade 14 i Roskilde.

Emnet er akkordområdets aktuelle tilstand, akkordaftalesedler, bilag vedrørende daglønspocenter, eventuelle faglige voldgifter samt udenlandsk arbejdskraft.

Tilmelding senest fredag 4. december til Marianne Petersen på 35832422.

Kredsene byder på et måltid mad.

Fællesarrangement nummer to – et kobber-kunst-kursus – står Blik Rør og faglærer Michael Bradtberg fra TEC Gladsaxe for, men denne gang er interesserede fra Blik og Rør Sjælland-Bornholm inviterede til at deltage. Det var de ikke, da et tilsvarende kursus blev udbudt i foråret, hvilket måske var en medvirkende årsag til, at det på grund af for ringe tilslutning måtte aflyses.

Kobber-kunst-kurset holdes på TEC Gladsaxe og løber over følgende dage:

Onsdag 20. januar 15.30 - 18.30

Onsdag 27. januar 15.30 - 18.30

Onsdag 03. februar 15.30 - 18.30

Lørdag 06. februar 15.30 - 18.30

På sidste kursusdag serveres et lille traktament. Tilmelding til Marianne Petersen/Bjørn Due senest 15. januar.

Lidt bedre, men langt fra godt nok

Dagen efter at dagpengekommissionens forslag var blevet offentliggjort, og to dage før Venstre, Dansk Folkeparti og Socialdemokraterne enedes om en aftale, gav Rør og Blik formand Bjarne G. Petersen udspillet til nye dagpengeordning en kølig modtagelse

»Nogle af elementerne er bedre end i det nuværende, meget ringe dagpengesystem, men samlet set er forslaget ringere end de dagpengeregler, vi havde indtil 2010, da et relevant velfungerende dagpengesystem blev ødelagt. Uacceptabelt er især kommissionens forslag om at lade de ledige selv betale for de lappeløsninger, den foreslår. Før har det trods alt været fællesskabet, der stod for finansieringen og ikke den enkelte ledige,« sagde Bjarne Petersen.

Uantagelig flygtningepolitik

Regeringens oplæg til finanslov kaldte formanden for 'en massiv nedskæringskampagne mod den dårligst stillede del af befolkningen', mens dens politik i forhold til flygtninge fik bundkarakteren 'uantagelig'.

»Noget nær en halvering af integrationsydelse til flygtninge var, hvad man lagde ud med, for dernæst at meddele, at vi i hvert fald ikke vil modtage flere flygtninge, end vi tidligere har gjort, men tværtimod går efter at tage imod færre. Vore nabolande kunne få lov at tage fra, vi i Danmark stiller ikke op. En fuldstændig uantagelig handling

over for mennesker i nød, synes jeg.«

Blandt de bebudede finanslovsbesparelser hæftede Bjarne G. Petersen sig især ved dem, der vil ramme arbejdsmiljøet og uddannelsesområdet. På sidstnævnte skal spares otte procent af budgettet over de næste fire år, men Arbejdstilsynet her og nu skal af med 100 millioner kroner, svarende til 300 til 400 arbejdspladser.

»Det kommer selvfølgelig til at berøre os. Netop nu er man på de tekniske skoler i gang med at introducere de nye vvs-uddannelser med blandt andet differentieret undervisning, det vil sige undervisning, der tager udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger, og tilbud om fag på højniveau til de særligt dygtige elever. Den slags koster penge, men det er min opfattelse, at disse

særlige tiltag ikke må komme til at gå ud over den helt almindelige undervisning,« sagde Bjarne G. Petersen.

Ny vvs-ordre til spansk virksomhed

Formanden kunne i sin beretning i øvrigt oplyse, at den spanske virksomhed (Instalaciones Inabensa), som vandt vvs-licitationen på Niels Bohr Institutet, nu også har vundet en tilsvarende opgave på Herlev Hospitals byggeri.

Rør og Bliks bestræbelser på at få tegnet overenskomst med den underentreprenør, Inabensa har hyret til at udføre vvs-arbejdet på Niels Bohr, er endnu ikke blevet kronet med held.

»Desværre er det jo sådan, at vi efter den såkaldte Laval-dom kun kan stille krav omkring mindste betalingen over for udenlandske firmaer, der arbejder i Danmark, efter EU's udstationeringsdirektiv. Det betyder, at vi højst kan opnå en timeløn på 121,80, hvilket vi ikke synes er synderlig interessant. Alternativt kan vi forlange, at den udenlandske virksomhed tiltræder vores prislister, hvilket vi også har besluttet os for at gøre, men det hjælper ikke alverden, hvis de udenlandske arbejdere ikke kan tjene mere end mindstelønnen i.f.t. en opmåling,« påpegede Bjarne G. Petersen, som havde gemt et par positive nyheder til sidst i sin beretning.

Det ene var den allerede i UTÆTHEDEN omtalte vundne voldgiftsag om, at vvs-vikarer skal nyde samme fordele som en virksomheds fastansatte vvs'ere.

Den anden var, at Rør og Blik inviterer til juletræsfest med hele udtrækket søndag den 13. december. Det foregår som sædvanligt i fagforeningslokalerne Lygten 10.

Den nye bestyrelse

Med de valg, som blev foretaget på generalforsamlingerne i oktober, kommer Rør og Blik ud af 2015 med denne bestyrelse:

Formand Bjarne G. Petersen, genvalgt

Faglig sekretær Henrik Juul Rasmussen, genvalgt

Faglig sekretær Bjørn Due, ikke på valg

Faglig sekretær Allan Legaard, ikke på valg

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Jimmi Hakmann Nielsen, ikke på valg, Brian Marker, genvalgt, Lars Andersen, Lars Halling og Jesper Kallehaug Terndrup, alle nyvalgte.

Valg af revisor: Vagn Larsen, genvalgt.

Valg af to medlemmer til stemmeudvalg: Leif Iwanouw og Knud Immertreu, begge genvalgt

Valg af fanebærere: Vagn Larsen, genvalgt

Ny regnskabsleder udpeget

Rør og Blik skal først i det nye år sige farvel til socialrådgiver Annette Kappel og regnskabsleder Lene Houe.

Lene Houe fratræder med udgangen af januar efter lang tids sygdom og hun regner ikke selv med at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Socialrådgiver Annette Kappels fratræden, der sker med udgangen af februar, skyldes, at

der er truffet beslutning om at samle behandlingen af arbejdsskadesager i Blik- og Rørarbejderforbundet, hvorfor der her skal oprettes en stilling som socialrådgiver til fælles afbenyttelse mellem de fire lokale kredse.

Som afløser for Lene Houe på posten som regnskabsleder er Rør og Bliks hidtidige bogholder, Susie Salmonsens, blevet udpeget.

Medlemsfremgang

Medlemmer oktober 2015 - sammenlignet med oktober 2014

Svende	1943	+ 42
Kun a-kasse	160	+ 40
Efterløn	34	+ 8
Lærlinge	258	+ 9
Ledige	57	- 53

Større underskud end forventet

Regnskabet for første halvår af 2015 overgik i negativ forstand forventningerne. Underskuddet for perioden løb således op i 388.930 kroner mod de 248.105 kroner, der var budgettet med.

Hovedårsagen er en ikke-budgetteret erstatning på 190.000 kroner, som Rør og Blik har måttet betale til et tidligere medlem i forbindelse med sagsbehandlingen i en arbejdsskadesag.

En anden underskudskilde er, at budgettet for 2015 ikke havde taget højde for ansættelsen af en ekstra opmåler med virkning fra årets første måned.

Forventningerne til 2016, sådan som de fremgår af budgetter, er et overskud på 233.000 kroner.

Debat

OLE FÆLT: Jeg hører, at I vil nedlægge stillingen som socialrådgiver inde i fagforeningen, fordi forbundet påtænker at ansætte en. Det forekommer mig at være lidt forhastet, især når vores økonomi tegner så pæn, som den gør

Hvis I, der skal til LO-kongres, skulle sige noget positivt om organisationens arbejde i perioden, kunne det være, at det i forhold til Ryanair lykkedes at få sat en prop i hullet. Det er en succeshistorie, der kan være med til at få bunden samlet igen.

ALLAN LEEGAARD: Arbejdsmiljøet er dårligt, det bliver værre og Arbejdstilsynet kan vi ikke regne med. Vi bliver nødt til at skrue op for os selv, og sige fra og sige stop, for der er ikke nogen, der kommer og tager hånd om os i forhold til arbejdsmiljøet på arbejdspladserne.

SØREN SCHYTTE: Jeg kan helt tilslutte mig det, Allan Leegaard sagde om vores arbejdsmiljø. De aktiviteter, vi kan forvente os fra Arbejdstilsynets side i den kommende periode vil givetvis falde, så der er brug for, at vi selv siger fra og siger stop og også får vores virksomheder til at sige fra og sige stop.

Jeg tror i øvrigt på, at samlingen af behandlingen af sager om arbejdsskader hos os i forbundet vil give området et løft. Sammen med Malerforbundet og El Forbundet har vi i øvrigt netop sendt en klage til beskæftigelsesministeren over langsom og sagsbehandling. De sager, vi fik ind i 2014, og rykkede for svar på i 2015, har vi fået besked om, at vi først vil få Arbejdsskadestyrelsens afgørelser af i løbet af foråret eller forsommeren 2017.

HENRIK JUUL: Jeg vil bare give en lille orientering fra opmålerkontoret, og den er positiv hele vejen rundt. Vi har haft drønende travlt, Karsten har været syg, men er nu på banen igen, hvilket vi er glade for. Der er luft i kalenderen, så

kom frisk med flere opmålersager.

Gennemsnitsindtjening på opmålt arbejde ligger på 292 kroner, og det er vel meget godt at tjene cirka 100 kroner mere i timen ved at gå på akkord frem for at arbejde på timeløn. Det vi ser i øjeblikket, hvor der er opsving, er, at der er løsnet op for pengene derude. Før var det absolut ikke unormalt, at en ung mand tog et job på helt ned til 140 kroner i timen. Det er der blevet meget længere imellem. Vi ser også, at virksomhederne er villige til at indgå såkaldte bund-dækkere, der er da et firma, der for nylig har indgået aftale om en bund-dækker på 260 kroner i timen på en akkord.

Lige nu tjener vi penge, og jeg vil i den anledning opfordre jer til at overveje at tage en lærling med i sjakket, hvis der er økonomisk råderum til det, og det skulle der under de nuværende forhold vel nok kunne blive.

KJELD HAAGENSEN: Tak til fagforeningen for den indsats, den har gjort for os, der har været i karambolage med dagpengereglerne. Det der med vikarbureauerne er et helvedes stort problem. De tjener cirka 50 kroner i timen på vores arbejdsindsats. Det må stoppes, så vi får lige vilkår. De arbejdsgivere, som virkelig mangler arbejdskraft, kan passende betale den halvtredser.

BJARNE G. PETERSENS REPLIK:

Til Ole Fælt vil jeg sige, at også jeg synes, at har været rart at kunne fortsætte med egen socialrådgiver i huset, men vi er ikke i en situation, hvor vi har råd til at betale for det samme arbejde to gange. Derfor har vi, hvor beklageligt det end er, ikke set anden udvej end at ophæve ansættelsesforholdet.

Der bliver talt om, at arbejdsmiljøet er af særdeles ringe karakter. Jeg er enig. Det kan godt være, at problemerne og deres årsager er blevet nogle andre, men

i bund og grund er der ikke sket nogen virkelig forbedring af arbejdsmiljøet over de eneste 30 år. Det har i øvrigt altid undret mig, hvordan de i Sverige kan have så få arbejdsulykker, mens vi i Danmark så mange af dem, og at det aldrig er blevet undersøgt til bunds, hvad der gør, at svenskerne arbejdsmiljø er så meget sikrere end vores.

Søren Schytte siger, at vi skal lære at sige fra overfor dårligt arbejdsmiljø. Det kan jeg sådan set ikke være uenig i, men det bekymrer mig at overlade ansvaret til den enkelte. Erfaringerne viser, at det ansvar har vi tidligere ikke været ret gode til at bære. Derfor synes jeg løsningen må være, at vi arbejder sammen med andre om at få afværget de nedskæringer i Arbejdstilsynet, som regeringen lægger op til.

Glædeligt er det at høre, at vi, hvad opmålerarbejdet angår, er ved at være lige med, og at der ligefrem er plads i kalenderen til at tage mere ind.

Jeg kan i øvrigt tilslutte mig opfor-

dringen til akkordsjakkene om give plads til en ekstra mand. Jeg tror ikke, det vil få den store konsekvens for indtjening at tage en ung eller lidt mindre erfaren kollega med. Sådan som byggeriet foregår nu om dage, skal vedkommende nok hurtigt komme efter det. I øvrigt synes jeg, at vi skylder de unge kolleger chancen for også at komme til at arbejde på akkord.

På de problemer med vikararbejde, som Kjeld taler om, kan jeg umiddelbart kun se den løsning, at vikarer, som måtte komme i tvivl om, hvorvidt tingene foregår på rette vis, henvender sig i fagforeningen. Ikke når man har været lejet ud i tre måneder og er holdt op i virksomheden, men mens man endnu er der. Arbejdsgiverne og vikarbureauerne plejer faktisk at rette ind, når man forklarer dem, hvordan tingene hænger sammen. Det er altså ikke bare kollegerne ud i virksomhederne, der har ansvar, det har vikaren også selv. Hvis man ikke selv agerer, sker der sjældent ret meget.

Husk julefest i Rør og Blik

Søndag den 13. december 2015 kl. 12.30 - 16.00

Program

- 13.00: Jens Lindgaard spiller musik
- 13.10: Velkomst ved formanden.
Julemanden og julemor kommer og
leger med børnene
- 14.00: Æbleskiver, gløgg og sodavand
- 14.30: Finn Bendixen med et
mentalistshow
- 15.00: Den danske verdensklown
BonBon og Co underholder
- 15.30: Uddeling af godteposer
- 16.00: Tak for i dag

Billetsalg hos Sussie Salmonsén i stuen eller
telefonisk på 35832422
Billetpris: 10 kroner for voksne,
20 kroner for børn

Seniorklubbens forårsprogram

- Mandag 25. januar kl. 10.00-12.00:**
Medlemsmøde, tilmelding til udflugt.
- Onsdag 10. februar kl. 11.00:**
Afgang til Naverhulen i Helsingør.
- Mandag 29. februar (skuddag) kl. 10.00-12.00:**
Medlemsmøde
- Manden 21. marts 10.00-12.00:** Generalforsamling
- Mandag 25. april kl. 10.00-12.00:** Medlemsmøde.
Tilmelding til udflugt.
- Onsdag 18. maj:** Udflugt,
bestemmelsessted endnu ikke besluttet

Nedsat kontingent til ledige

Arbejdsløse og sygemeldte medlemmer i kategori A, det vil sige fuldt betalende ordinære medlemmer, kan søge om nedsat kontingent hver gang de uafbrudt har været ledige eller sygemeldte i en periode på 17 uger. For at være omfattet af ordningen skal man have aktuelt A-medlemskab af Rør og Blik (Kreds København) i

mindst et halvt år. Først herefter tæles de 17 uger.

Der vil rent teknisk blive tale om en fritagelse for kredskontingent i 50 dage svarende til 550 kr. Nedsættelsen gælder fra ansøgningen er modtaget og bevilget. Ansøgningen skal være skriftlig enten på nedenstående formular,

der fremover vil være i hvert nummer af Utætheden, eller på mail til fagforeningen på kbh@blikroer.dk På ansøgningen skal medlemmets navn, personnummer og startdato for ledighed/sygeperiode fremgå. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Ansøgning om nedsættelse af fagforeningskontingent efter 17 ugers uafbrudt ledighed eller sygdom.
Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Navn: .....

Personnummer: .....

Startdato for ledighed eller sygeperiode: .....

Sendes til Rør og Blik, Lygten 10, 2400 Kbh. NV eller på mail: Kbh@blikroer.dk

Nye pladser

Firma

Kemp & Lauritzen A/S

(Rørbyg)

Bøgelund VVS

Henriksen & Jørgensen

Kemp & Lauritzen A/S

Christoffersen & Knudsen

Wicotec / Kirkebjerg A/S

Brøndum A/S

Arbejdspladsen

Herlev Hospital

Servicebygning

Bredagervej 45-47

Baltorpvej 77

Blegdamsvej 9

(Rørbyg) (Rigshospitalet,

Nordfløjen)

Skovløbervej 5

Tuborg Boulevard 2

Brønshøjgaardsvej 9

Arbejde

Nybyg/renovering

Renovering

Varmecentraler

Nybyg

Udskiftning af
varmeanlæg

VVS og sprinkler

VVS og sprinkler

Åbningstider

Fagforeningen

Mandag-onsdag: 8.00-16.00

Torsdag: 8.00-17.00

Fredag: 8.00-14.00

Telefon: 3583 2422

A-kassen

Mandag: 9.00-11.30

Tirsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30

Onsdag: Lukket

Torsdag: 9.00-11.30 og 15.00-16.30

Fredag: 9.00-11.30

Rådgivningen ved Annette Kappel

Mandag 08:00 – 14:30

Torsdag 08:00 – 17:00

Nye tillidsmænd

Firma

VVS Henning Sørensen A/S

Aladdin VVS

Bøgelund VVS

Tillidsmand

Claus Lelund Blauenfeldt

Preben Brian Müllich

Jørn Odd Mathisen

Blokader

Smeden VVS ApS

Gisselfeldvej 10
2665 Vallensbæk

Ude-Spa

Englandsvej 401
2770 Kastrup

A-klubben

Møde hver mandag kl.10.00 i
Byggefagenes Hus

Seniorklubben

Møde sidste mandag i måneden.
kl.10.00 i Byggefagenes Hus.

Formand for klubben er:

Finn Iwanouw

mobil: 2327 0890

Nye arbejdsmiljø-repræsentanter

Firma

VVS Henning Sørensen A/S

Wicotec / Kirkebjerg A/S

Arbejdsmiljørepræsentant

Mathias Hvam Ellefsen

Per Dehn Christensen

Underskrevne tiltrædelsesoverenskomst

Brise Blik og Rør

c/o Martin Barbesgaard Brise

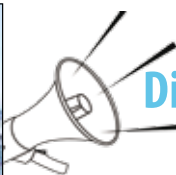
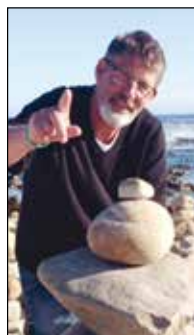
Saltværksvej 73 B, st. th.

2770 Kastrup

Haeman Blik & Rør

Lembergsgade 4, 1. th.

2300 København S

Din gode historie

Ring/skriv idéer og forslag til Utætheden

Kontakt journalist Ivan Enoksen på
3583 2422 eller iver@blikroer.dk

FØLG DIN
FAG-
FORENING
PÅ
FACEBOOK:
RØR OG
BLIK

facebook

KALENDER

Julefest

Søndag den 13. december 2015 kl 12.30

Nytårsfest i Rør og Blik Ungdom

Fredag den 15. januar 2016 kl 17

Fastelavnsfest

Søndag den 7. februar 2016

Klubkonference

Lørdag den 12 marts

Fastelavnsfest

Søndag 7. februar kl. 10

Byggfagenes Hus, Lygten 10, 2400 NV

- ♥ FASTELAVNSBOLLER
- ♥ JUICE, KAKAO OG KAFFE
- ♥ ALDERSOPDELT TØNDESLAGNING
- ♥ LAV DIN EGEN MASKE
- ♥ PRÆMIER TIL DE BEDST UDKLÆDTE
- ♥ SKRUP AF PØLSER, VAND OG ØL

BILLETPRIS FOR BÅDE BØRN OG VOKSNE · 20 KRONER

BILLETTER KØBES I FAGFORENINGEN, DOG MULIGHED FOR, EFTER FORUDBESTILLING, AT KØBE PÅ DAGEN.

FASTELAVNSFESTEN HOLDES SAMMEN MED MALERNES FAGFORENING